

Utjecaj glazbe na razvoj ličnosti

Čoklo, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:351537>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-04**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Petra Čoklo

UTJECAJ GLAZBE NA RAZVOJ LIČNOSTI

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

Petra Čoklo

UTJECAJ GLAZBE NA RAZVOJ LIČNOSTI

ZAVRŠNI RAD

Mentor: Dr. sc. Renato Matić

Zagreb, 2024.

SADRŽAJ

UVOD.....	1
GLAZBA.....	2
1.1. GLAZBA OPĆENITO.....	2
1.2. GLAZBA I KULTURA	2
UTJECAJ GLAZBE NA KOGNITIVNI I EMOCIONALNI RAZVOJ.....	4
UTJECAJ GLAZBE NA SOCIJALNI RAZVOJ.....	6
UTJECAJ GLAZBE NA OSOBNI RAZVOJ.....	8
UTJECAJ GLAZBE NA RAZVOJ DJETETA.....	9
TERAPIJA GLAZBOM.....	11
2.1. GLAZBA I AUTIZAM.....	12
GLAZBA I PREDRASUDE	13
3.1. HEAVY METAL I ROCK	13
3.2. HIP HOP I RAP.....	13
3.3. ELEKTRONIČKA GLAZBA	14
3.4. POP GLAZBA	14
3.5. KLASIČNA GLAZBA	15
3.6. FOLK GLAZBA.....	15
ZAKLJUČAK.....	16
POPIS KORIŠTENE LITERATURE	17

SAŽETAK

Glazba je prisutna svuda oko nas. Prati nas od kada se još nismo ni rodili, kada smo u majčinoj utrobi pa sve do smrti. Glazba je svakako fenomen koji trebamo razumjeti. Glazba je dio naše svakodnevnice, a pridajemo joj premalo pažnje. Cilj ovog rada je ukazati na važnost glazbe, na njenu sveprisutnost te na što jednostavniji način prikazati na koje sve načine i kako ona utječe na naš razvoj i život općenito. U radu će biti objašnjeno kako glazba utječe na kognitivni, emocionalni, socijalni i osobni razvoj. Naime, glazba pomaže u razvoju komunikacijskih vještina, boljem pamćenju, koncentraciji, utječe na razvoj emocionalne inteligencije, odnosno mogućnost prepoznavanja i razumijevanja svojih i tuđih emocija, pomaže u razvoju samopouzdanja, empatije, ali i kulture i znanja kroz slušanje glazbe iz različitih dijelova svijeta. Glazba zbližava i povezuje, prati nas u dobrim i lošim trenucima, pomaže u izražavanju kada je to možda teže izreći riječima. Također, glazba ima veliku ulogu u stvaranju identiteta osobe. Vrlo je značajna u doba djetinjstva i adolescencije kada se osoba razvija iz djeteta u odraslu osobu te kreira svoju ličnost. U dobi adolescencije dolazi i do kreiranja glazbenog identiteta, odnosno osoba se opredjeljuje za glazbu koju preferira i stvara svoj glazbeni ukus. Nadalje, kako glazba utječe na razvoj djeteta te kako može pomoći u razvoju i učenju, ali i o terapiji glazbom te će se pokušati osvijestiti koliko je glazba važna u liječenju različitih bolesti i poremećaja. Na kraju su tema rada predrasude o glazbi i glazbenim žanrovima, odnosno grupama ljudi koje slušaju određenu glazbu. To je itekako važna tema za bolji razvoj društva. Upravo zbog svih ovih aspekata za društvo je važno da prepozna i iskoristi snagu glazbe i njezin utjecaj na razvoj ličnosti kako bi on postajao sve veći i kako bi pružio temelje za kvalitetniji život svakom pojedincu pa i društvu općenito.

Ključne riječi: glazba, utjecaj, dijete, predrasude, kognitivni, emocionalni, osobni, socijalni, razvoj ličnosti.

SUMMARY

Music is present all around us. It accompanies us from the time before we are even born, when we are still in our mother's womb, and continues to be with us until death. Music is undoubtedly a phenomenon we need to understand. It is a part of our daily lives, yet we often give it too little attention. The aim of this paper is to highlight the importance of music, its omnipresence, and to demonstrate in the simplest way possible how and in what ways it influences our development and life in general. The paper will explain how music affects cognitive, emotional, social, and personal development. Specifically, music aids in the development of communication skills, improves memory and concentration, influences the development of emotional intelligence, our ability to recognize and understand our own emotions as well as those of others. It also helps in building self-confidence, empathy, and cultural awareness and knowledge through listening to music from different parts of the world. Music brings people together, connects us, and accompanies us in both good and bad times, helping us to express ourselves when words might fail. Additionally, music plays a significant role in shaping a person's identity. It is particularly important during childhood and adolescence when an individual transitions from a child into an adult and forms their personality. During adolescence, a musical identity is also formed, as a person develops preferences for certain types of music and creates their own musical tastes. Furthermore, the paper will explore how music influences a child's development and how it can aid in learning, as well as the role of music therapy in raising awareness of the importance of music in treating various illnesses and disorders. Lastly, the paper will address the topic of prejudices related to music and musical genres, particularly the stereotypes associated with people who listen to certain kinds of music. This is an extremely important topic for the betterment of society. Because of all these aspects, it is crucial for society to recognize and harness the power of music and its influence on personality development to enhance it further and to provide a foundation for a better quality of life for each individual and society.

Key words: music, influence, child, prejudice, cognitive, emotional, social, personal, personality development.

UVOD

Glazba nas okružuje. Ona je svuda oko nas. Povezuje sve nas, postoji od kada postoji prva civilizacija i nije nimalo izgubila na važnosti ni u suvremenom dobu. Glazba se može shvatiti i kao fenomen koji nije lako razumjeti. Ona je sila koja povezuje ljude, pomaže u izražavanju, ne poznaje nikakve granice. Sastavni je dio života, a toliko malo pažnje joj zapravo posvećujemo. Glazba ima ogroman utjecaj na nas i naš razvoj. Taj se utjecaj proteže kroz različite aspekte našeg života. Upravo zbog toga, tema ovog rada istražiti će sve aspekte na koje glazba utječe u našim životima; dakle, emocionalni, kognitivni, socijalni i osobni aspekt. U ovom će se radu pokušati prikazati koliko je glazba utjecajna i koliko je važan aspekt u životu svake osobe te će se pokušati potaknuti ljude na kritičko razmišljanje o glazbi, na to da se glazbu prestane uzimati zdravo za gotovo i da se promisli o utjecaju onoga čime smo okruženi svakodnevno. U radu će biti analizirane knjige i radovi koji se dotiču teme i koji će olakšati razumijevanje rasprostranjenosti i važnosti glazbe. Rad se bavi i primjerima iz svakodnevnog života koji pomažu približavanju teme svakoj osobi i koji mogu pokazati svima nama da smo svi pod utjecajem glazbe, bili mi toga svjesni ili ne. Posebno se u radu posvećuje pažnja utjecaju glazbe na djecu i njihov razvoj te na terapiju glazbom i na liječenje raznih poremećaja i bolesti istom. Važno je shvatiti važnost glazbe i razumjeti njezin utjecaj na naše fizičko i psihičko zdravlje kako bismo bili svjesniji što nam i kako glazba čini te zašto glazba ima toliko utjecaj na ljude. Najvažnije je od svega, na kraju, shvatiti da glazba nije samo neka sporedna stvar u našem životu nego itakako mijenja živote, utječe na nas i itekako je važno što, koliko i kada slušamo.

GLAZBA

1.1. GLAZBA OPĆENITO

Što je glazba? Odakle potječe? “Zašto nas neki zvuci tako dirnu, a drugi, poput psećeg laveža ili škripe guma, kod mnogih izazivaju nelagodu?” (Levitin; 2016, 10). Glazba je uvijek oko nas. I kada slavimo i kada tugujemo. I kada se opuštamo i kada učimo. “Nijedna poznata ljudska kultura ni danas ni bilo kad u zabilježenoj prošlosti nije bila bez glazbe” (Levitin; 2016, 11). Od kada postoji civilizacija, postoji i glazba.

Glazba je pojam koji su mnogi pokušali definirati te kao rezultat toga danas imamo jako puno definicija iste. Hrvatska enciklopedija definira glazbu kao znanje i vještina, odnosno umjetnost vremenske organizacije zvuka; umjetnost kombiniranja zvukova prema pravilima (koja se mijenjaju prema mjestima i razdobljima), organiziranja trajanja s pomoću zvukovnih elemenata; proizvod te umjetnosti (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)). Nadalje, Ptolomej je smatrao da je glazba “sposobnost prepoznavanja razlika između visokih i niskih tonova”, a Cage je rekao da je “glazba ono što čujemo kada šutimo”(Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)).

1.2. GLAZBA I KULTURA

“Fenomen glazbe prisutan je od prvih poznatih civilizacija, a izaziva interes istraživača mnogih društvenih i prirodnih znanosti; od povijesti, sociologije, etnologije, psihologije i odgojnih znanosti pa sve do medicine, fizike i matematike” (Velčić; 2022, 30). “Kao što je kultura svakog naroda, nacije ili društva različita, tako je i glazba kao dio te kulture jedinstvena i vezana uz kulturu i običaje društva iz kojeg dolazi “(Velčić; 2022, 13). “Glazba danas ima najveću ulogu u opuštanju, zabavi, edukaciji i liječenju, no njena se uloga kroz povijest mijenjala te se razlikovala između starih civilizacija i kultura” (Velčić; 2022, 2). “Može se reći da mnogi danas s glazbom prvo povezuju popularne izvođače i skladatelje sveprisutne u medijima, koncerte, festivale, nova glazbena izdanja i sve vezano uz potrošačku kulturu i glazbenu industriju” (Velčić; 2022, 2). “Glazba se danas ponajviše stvara za masovnu publiku, nezainteresiranu za kritičku analizu i

vrednovanje onoga što se nudi” (Velčić; 2022, 9). “Međutim, glazba je nekoć imala veću spiritualnu, a manju tržišnu vrijednost nego danas te je bila važan čimbenik svakodnevice mnogih ratara, ratnika i mnogih drugih pripadnika primitivnih naroda” (Velčić; 2002, 2). “Primitivni narodi koristili su glazbu i u druge svrhe; grenlandski Eskimi Ammassalik su se glazbenim napjevima međusobno prepirali i tako prevenirali fizičke okršaje među Eskimima” (Velčić; 2022, 3). “Indijanska plemena također koriste glazbu u svojoj svakodnevici; zvižducima mogu voditi cijele razgovore, a šamanski napjevi imaju čarobnu moć izliječenja” (Velčić; 2022, 3).

Naime, autor Levitin u knjizi “Mozak i muzika” navodi primjer iz južnog dijela Afrike, točnije iz naroda Suto. Autorov prijatelj je jednom prilikom poslovno otišao tamo. Sve je bilo u redu dok ga nisu pozvali da pjeva s njima. On je na poziv odgovorio rekavši da on ne pjeva. Pripadnicima ovog naroda je to bilo neobjašnjivo. Oni pjevanje smatraju kao nešto svakodnevno, neku aktivnost kojom se bave svi, mladi, stari, žene, muškarci, a ne kao u našoj kulturi – samo oni koji su talentirani, pojedinci. “Naša kultura razlikuje kategoriju stručnih izvođača od nas ostalih” (Levitin; 2016, 12). I tako pod utjecajem naše kulture, ovaj čovjek je rekao da ne pjeva dok su seljani samo začuđeno gledali i rekli: “Kako to misliš? Pa govoriš!”. “Prije nekoliko godina, prije televizije, obitelji bi se okupile i pjevale radi zabave” (Levitin; 2016, 13).

Danas je to oslabilo, danas se puno više naglašavaju vještine pojedinca i pitanje je li on dovoljno dobar da pjeva ili svira za ostale. “Glazba je postala ogromna industrija” (Levitin; 2016, 13). Komercijalizirana je. “Slušanje glazbe, izvođenje i skladanje aktiviraju gotovo sva područja mozga koja smo dosad identificirali i uključuju gotovo svaki živčani podsustav” (Levitin; 2016, 14). “Moć glazbe da izazove emocije iskorištavaju oglasivači, filmaši, vojni zapovjednici i majke” (Levitin; 2016, 15). “Glazba se koristi za manipulaciju našim emocijama” (Levitin; 2016, 15).

Kako onda ljudi postaju glazbenici? “Zbog jaza između glazbenih stručnjaka i običnih glazbenika koji se tako proširio u našoj kulturi ljudi se osjećaju obeshrabreno, i iz nekog razloga glazba je po tome jedinstven slučaj” (Levitin; 2016, 187). Usporedimo li to s, primjerice, nogometom možemo lako uočiti tu razliku. Iako većina nas nije stručnjak za nogomet, ne bavi se njim i ne prati ga vjerno, kada dođu neka natjecanja, kada igra reprezentacija, svi postajemo profesionalni kritičari, svi sve znamo i komentiramo bez ikakve zadržke. S druge strane, kada se radi o glazbi, rijetko kada se okupimo s prijateljima i komentiramo glazbu, sastav, ton i glazbenikov rad. Dakle, rijetko glazbu promatramo kritički.

UTJECAJ GLAZBE NA KOGNITIVNI I EMOCIONALNI RAZVOJ

“Kognitivni razvoj jest stjecanje novog znanja, vještina, kritičkog razmišljanja i slično” (Vidović; 2019, 10). “Emocionalni se razvoj odnosi na sposobnost osobe da prepozna i razumije vlastite emocije, ali uključuje i razvoj svijesti, empatije i odnosa s drugim ljudima” (Vidović; 2019, 10).

Glazba ima snažan utjecaj na ljude i njihove emocije. “Osobine ličnosti, samopoimanje i kognitivne sposobnosti mogle bi biti najvažniji čimbenici u kreiranju glazbenih preferencija pojedinca te bi poznavanje nečijih glazbenih preferencija moglo upućivati na spomenute čimbenike” (Pavlović, Benaković; 2017, 406). “Slušanje i učenje glazbe potiče kognitivni razvoj jer poboljšava pamćenje, pažnju, ali i logičko razmišljanje” (Nikolić; 2017, 150). “Također, za osobe koje se bave glazbom, glazba je dobra jer gradi disciplinu i stvara radne navike” (Nikolić; 2017, 149). “Naime, glazba zahtijeva preciznost i predanost, a to potiče razvoj strpljenja i upornosti” (Nikolić; 2017, 149).

“Glazba može utjecati i na kognitivni razvoj zbog toga što slušanje i stvaranje glazbe aktivira više područja u mozgu kao što su ona povezana s emocijama, jezikom, pamćenjem i pažnjom” (Putar; 2016, 11). To dalje potiče neuroplastičnost, tj. sposobnost mozga da se mijenja, a što je ključno za daljnji kognitivni razvoj osobe (MZSS, [Znate li što je neuroplastičnost mozga? - MZSS.hr](https://www.mzss.hr/)). Glazba utječe i na pamćenje. Kada smo mlađi, u školi često imamo za zadatak naučiti pjesmicu napamet jer ponavljajuće melodije i ritmovi mogu poboljšati memoriju. “Većina ljudi će se osloniti na glazbu kada osjećaju ljutnju ili neraspoloženost jer znaju da će ih ona opustiti i učiniti sretnijima” (Kovač; 2021, 2). Prema Crnković i sur. (2020, str. 36) „glazba je toliko moćna da nam može pomoći organizirati naše vlastite misli, stimulirati naše tijelo i resetirati naše emocionalno stanje kako bi nam to pomoglo u prolaženju kroz neke stresne situacije ili stanja i u pronalaženju produktivnih rješenja za svakodnevne probleme“. (Kovač; 2021, 3). “Moć glazbe je u tome da ona svojim „svojstvima utječe na čovjekovu podsvijest, misli, emocije i ponašanje“ (Kovač; 2021, 3). Glazba služi, ne samo za poticanje boljeg raspoloženja, već i za stvaranje pozitivnog okruženja. “Također može pomoći kod relaksacije, slušanje klasične glazbe može stimulirati bolju koncentraciju, povećati samopouzdanje, osjećaj sreće i pozitivnog

raspoloženja, povećati uzbuđenje i energiju i još mnogo više” (Kovač; 2021, 3). Prema Kovač (2021, 21 str.), polagana i tiha glazba može potaknuti opuštanje te smanjiti nemir kod djece, dok stimulativna glazba može povećati razinu uzbuđenja.

“Nadalje, prema pristupu koji proučava razlike između lokusa emocija, što su emocije slušatelja sličnije emocijama koje glazba prenosi, snažnija je i preferencija prema toj vrsti glazbe” (Pavlović, Benaković; 2017, 406). “Dakle, tako bi agresivnije stihove trebale bi preferirati agresivnije osobe, dok bi romantične i emocionalne osobe trebale težiti ljubavnim pjesmama, baladama” (Pavlović, Benaković; 2017, 406). Možda je taj način promatranja pomalo primitivan jer postavlja temelje za razvijanje različitih stereotipa o slušateljima pojedinih žanrova glazbe o kojima će nešto kasnije biti riječ.

Istraživanja odnosa osobina ličnosti i glazbenih preferencija pokazuju da optimistične i konvencionalne žanrove (country, pop) te energične i ritmične žanrove (rap, soul, dance) preferiraju osobe s izraženijim crtama ekstraverzije i ugodnosti, a refleksivnu i kompleksnu glazbu (primjerice, klasika, jazz, blues) te intenzivnu i buntovnu (alternativna glazba, rock, metal) osobe s izraženijom crtom otvorenosti prema iskustvu (Pavlović, Benaković; 2017, 406). Nadalje, kako navode autori Pavlović i Benaković, viša je ekstraverzija povezana s preferencijom turbofolk, dance i rap glazbe, dok je slabija ekstraverzija povezana s preferiranjem heavy metala. Zanimljivo je da su rezultati istraživanja pokazali da osobe s višom razinom intelekta preferiraju heavy metal, a one nižeg intelekta turbofolk (Pavlović, Benaković; 2017, 406).

UTJECAJ GLAZBE NA SOCIJALNI RAZVOJ

Poznato je da glazba zbližava i povezuje. Glazba je prisutna na svakom slavlju, ljudi su izmislili karaoke; oblik druženja u kojem je glavni fokus upravo na glazbu. Često je i sama glazba razlog okupljanja.

Iako postoji glazba koja je karakterizirana kao nacionalna, dakle, glazba specifična za svaki narod, kulturu, regiju i slično - glazba koja nije globalno poznata i koju ne znaju ljudi širom svijeta, postoji i internacionalna glazba koja je suprotna nacionalnoj. To je glazba velikih imena, velikih umjetnika. Glazba koju znaju ljudi različitih rasa, statusa, jezika i kulture. Glazba koja pokazuje da ne poznaje granice. I nacionalna i internacionalna glazba imaju istu karakteristiku – povezuju i ujedinjuju ljude, samo je razlika u količini ljudi koje ujedinjuju. Primjerice, svaka zemlja ima nekog pjevača za kojeg se kaže: “Ako ne znaš tko je on, nisi pravi domoljub”. Ti pjevači tada imaju veliku ulogu u stvaranju društvene kohezije, njihovi koncerti ujedinjuju cijelu državu, pišu povijest, obaraju rekorde i slično. Često se može čuti, pogotovo kod mladih, da ako ne slušaš tog nekog određenog pjevača, nisi “dovoljno dobar” za društvo. Često se te ljude onda obacuje iz nekog društva jer ne slušaju iste pjesme kao i ostali, ne znaju iste pjevače, ne osjećaju iste emocije prema tom pjevaču i njegovom radu i slično. Dakle, glazba pomaže u postizanju zajedništva i pripadnosti.

Glazba utječe i na socijalni razvoj. “Osobe koje zajedno stvaraju glazbu, razvijaju i socijalne vještine poput dijeljenja, timskog rada i komunikacijskih sposobnosti” (Nikolić; 2017, 149).

Društvena se važnost glazbe mijenjala kroz povijest. U prapovijesnom dobu, ali djelomice i u antici, glazba je pratila rad, magijske obrede, svečanosti i druge događaje (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)). U srednjem je vijeku služila potrebama Crkve i aristokratskih palača, ali je istodobno pratila i sve značajnije društvene događaje na selu i u gradu (obredne i svadbene svečanosti i dr.) (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)). Crkve su tada, kao i u svim drugim društvenim područjima, bile jedina glazbena središta u kojima se mogla očuvati kultura i tradicija (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)). Kasnije, razvojem građanstva, porastao je i društveni značaj glazbe kao umjetnosti (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)). Prema hrvatskoj enciklopediji, došlo je do

otvaranja javnih opernih kuća, koncertnih dvorana i slično te je time polako došlo i do promjene društvenog položaja samog glazbenika koji se poboljšao. Glazbenik je postao neovisan stvaralac, ne sklada više po želji i naredbama feudalaca i Crkve, nego zbog vlastite potrebe (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)). Razvoj građanske klase doveo je i do demokratizacije glazbe te su otvorene mnoge javne glazbene škole (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)). I u romantičkim nacionalnim pokretima što su zahvatili mnoge europske zemlje glazba je dobivala značajnu ulogu (pojava mnogobrojnih domoljubnih pjesama i budnica širom Europe) (Hrvatska enciklopedija, [glazba - Hrvatska enciklopedija](#)).

UTJECAJ GLAZBE NA OSOBNI RAZVOJ

Glazba ima značajan utjecaj na osobni razvoj pojedinca. “Aktivno sudjelovanje djeteta u stvaranju glazbe pozitivno utječe na njegovo pamćenje, poboljšava prostornu i vremensku orijentaciju te zaključivanje, koordinaciju, verbalne sposobnosti, prostorne sposobnosti, emocionalnu inteligenciju, strpljenje i samopouzdanje” (Kukovec; 2023, 3). Naime, glazba može pomoći u izražavanju emocija što je od iznimne važnosti za svakog pojedinca, pogotovo u današnje vrijeme kada smo svjesni činjenice da se mladi sve teže izražavaju i sve manje vremena troše za razumijevanje vlastitih misli i osjećaja. “Zahvaljujući glazbi pojedinci lakše izražavaju svoje emocije, te ju smatramo sredstvom spajanja ljudskih srca” (Kukovec; 2023, 4). Naime, ponekad nam može biti teško sami izraziti što osjećamo pa glazba u tome može biti od velike pomoći. Prema Nikolić, (2018, 149 str.)” glazbena obuka kod djece može imati učinak na poboljšanje slike o sebi, samosvjesnost, samokontrolu i razvijanje pozitivnih stavova o sebi” (Rickard i sur., 2013.) “uključujući osjećaje samopouzdanja i motivacije” (Hallam, 2010.). “U razdoblju adolescencije, traženja vlastitog identiteta i suočavanja s prvim ljubavnim problemima i neuspjesima, glazba ima ljekovit učinak na pojedinca” (Kukovec; 2023, 3). “Može ga motivirati, pomoći mu u procesuiranju emocija, zacijeliti emocionalne i duševne rane, potaknuti njegovu kreativnost itd.”(Kukovec; 2023, 3). “Moramo naglasiti činjenicu da glazba pomaže u suočavanju s tjeskobom, depresijom i demecijom” (Kukovec; 2023, 3). Odabir određene glazbe može odražavati naše osobne vrijednosti i stavove. “Smatra se da klasična glazba poticajno djeluje na prostornu i vremensku percepciju, povećava kreativnost, poboljšava proces usvajanja matematičkih sadržaja, izoštava osjećaj za estetiku, povećava sposobnost izražavanja emocija, poboljšava verbalne i intelektualne sposobnosti, utječe na socijalne kontakte, pa čak i povećava sposobnost učenja stranih jezika” (Kukovec; 2023, 4). Na kraju, glazba može pomoći u učenju novih činjenica o vlastitoj kulturi ili o nekoj drugoj. Naime, slušajući glazbu nekog područja, naroda i slično, osoba može puno saznati o povijesti, kulturi i običajima istog.

UTJECAJ GLAZBE NA RAZVOJ DJETETA

“Nerođeno dijete prve zvukove čuje između dvadeset trećeg i dvadeset sedmog tjedna trudnoće, a najglasniji su za njega otkucaji majčina srca” (Kukovec; 2023, 3). “S vremenom dijete detektira i druge zvukove te događaje koji se odvijaju izvan maternice te nakon rođenja ono prepoznaje zvukove koje je čulo dok je još bilo u maternici” (Kukovec; 2023, 3.). “Fetus čuje zvukove, čuje i glazbu” (Levitin; 2016, 213). “Djeca godinu dana nakon rođenja prepoznaju i preferiraju glazbu kojoj su bila izložena u majčinoj utrobi” (Levitin; 2016, 213). “U predškolskom razdoblju djeca iskazuju sposobnosti pjevanja i sviranja jednostavnih instrumenata (glazbala)” (Kukovec; 2023, 3). “Aktivno sudjelovanje djeteta u stvaranju glazbe pozitivno utječe na njegovo pamćenje, poboljšava prostornu i vremensku orijentaciju te zaključivanje, koordinaciju, verbalne sposobnosti, prostorne sposobnosti, emocionalnu inteligenciju, strpljenje i samopouzdanje” (Kukovec; 2023, 3). Prema Kukovec (2023, 3 str.) “u predškolskoj dobi je sluh iznimno osjetljiv i zato mu treba pružiti raznolika glazbena iskustva”. “Djeca lakše pamte nastavno gradivo uz glazbu” (Kukovec; 2023, 3). “Na pamćenje se može utjecati i neizravno, puštanjem glazbe u pozadini” (Kukovec; 2023, 3). “Za potrebe učenja najprikladnija je tiha instrumentalna glazba” (Kukovec; 2023, 3). “U razdoblju adolescencije, traženja vlastitog identiteta i suočavanja s prvim ljubavnim problemima i neuspjesima, glazba ima ljekovit učinak na pojedinca” (Kukovec; 2023, 3). “Može ga motivirati, pomoći mu u procesuiranju emocija, zacijeliti emocionalne i duševne rane, potaknuti njegovu kreativnost itd.” (Kukovec; 2023, 3). “Neuroznanstvena istraživanja pokazala su da su djeca predškolske i rane školske dobi u ključnom stadiju općega razvoja” (Nikolić; 2017, 142). “Istraživanja također pokazuju da umjetničko obrazovanje ima veći utjecaj na razvoj mozga ako su mu djeca izložena u ranijoj dobi” (Nikolić; 2017, 142). “Proučavajući glazbene sposobnosti predškolske djece, znanstvenici su uočili da već od najranije dobi djeca pokazuju zanimanje za glazbu” (Urh; 2017, 34). “Zaključili su da dijete u dobi od četiri do šest mjeseci na glazbeni podražaj prekida aktivnost koju je do tada obavljalo (pa i sisanje), okreće se prema izvoru zvuka i pokazuje znakove zadovoljstva” (Urh; 2017, 34). “Glazba ima utjecaj i u odnosu majka – dijete” (Urh; 2017, 35). Majke često uspavljaju djecu uspavankama i na taj način umiruju dijete, ali se i povezuju još više s njim te stvaraju djetetu uspomene za cijeli život.

“Mala djeca počinju pokazivati sklonost prema glazbi svoje kulture u dobi od dvije godine, otprilike isto kad počnu razvijati specijaliziranu obradu govora” (Levitin; 2016, 220).” U početku se djeci sviđaju jednostavne pjesme” (Levitin; 2016, 220). Pod jednostavne pjesme spadaju one koje imaju jasno definiranu temu, melodiju i slično (Levitin; 2016, 220). “Kako odrastaju djeca postaju umorna od lako predvidive glazbe i traže glazbu s više izazova” (Levitin; 2016, 220). Važno je napomenuti da je ovaj poredak generalizacija i ne mora značiti da će djeca nakon jednostavnijih melodija kasnije voljeti složenije jer ni ne vole sva djeca glazbu, ali u pravilu, najčešće je tako.

“Znanstvenici ukazuju na to da su tinejdžerske godine prijelomne što se tiče glazbenih sklonosti”(Levitin; 2016, 221). “Otprilike u dobi od deset, jedanaest godina većinu djece glazba počne istinski zanimati, čak i ona za koju prije nisu pokazivali takvo zanimanje” (Levitin; 2016, 221).“Postoje i istraživanja koja su pokazala da upravo prema toj glazbi koju smo slušali u tinejdžerskim godinama imamo najviše nostalgije kada odrastemo” (Levitin; 2016, 221). Kao primjer u knjizi “Mozak i muzika”, autor Daniel Levitin navodi fenomen Alzheimerove bolesti – gubitak pamćenja. Naime, zanimljivo je da se oboljeli (najčešće stariji ljudi) još mogu sjetiti pjesama koje su slušali kada su bili tinejdžeri. Levitinova pretpostavka je da je to tako jer su te godine ključne u životu svake osobe, to su godine kada se pronalazimo, razvijamo svoj karakter, gradimo se kao osoba. To su godine kada iz djeteta postajemo odrasle osobe. Prema Danielu Levitinu (2016, 221 str.)”taj je period života, baš zato, vrlo emotivan i zato ostaje dugo u našim sjećanjima”. “Vezano uz to, postoji nekoliko istraživanja koja su pokazala da, većina ljudi formira svoj glazbeni ukus do osamnaeste ili dvadesete godine” (Levitin; 2016, 221). “Iako nije jasno točno zašto je to tako i, naravno da postoje iznimke, ali vjeruje se da je možda povezano s ljudskom prirodom; s tim da čovjek kada stari postaje zatvoreniji za nova iskustva, za eksperimentiranje i probavanje novih stvari” (Levitin; 2016, 221). Kao tinejdžeri smo puno više povodljivi i slušamo najčešće ono što slušaju naši prijatelji. Prema Levitinu (2016, 221 str.) ono što je zanimljivo kod tog odabira glazbe i glazbenog ukusa jest činjenica da je upravo naše društvo i naše okruženje zaslužno za to koju ćemo vrstu glazbe slušati. Autor Levitin navodi da su “osobne karakteristike isto prisutne, ali u puno manjoj mjeri od ovih slučajnih faktora kao što su škola u koju smo išli, ekipa i slično” (Levitin; 2016, 222).

TERAPIJA GLAZBOM

“Terapija glazbom predstavlja modernu terapijsku praksu koja se sve više implementira diljem svijeta” (Kukovec; 2023, 4). “Njeni počeci sežu u 1985. godinu, a jedna od prvih stručnjakinja koja je započela s korištenjem ovog oblika terapije bila je H. E. Boxill” (Kukovec; 2023, 4). “Glazboterapiju se uglavnom opisuje kao psihoterapijsku metodu, koja spaja slušanje glazbe, ples, pokret i sviranje te kroz kombinacije uvelike pomaže u rastu i razvoju čovjeka” (Urh; 2017, 24). “Učinci ove terapije koriste se u ustanovama i školama za djecu s posebnim potrebama, kao i bolnicama te domovima za starije osobe” (Kukovec; 2023, 4). “Glazbena terapija potiče opuštanje, povećava motoričku koordinaciju, omogućuje i povećava motivaciju za tjelesnu aktivnost, motivira socijalnu interakciju, pozitivno utječe na razvoj funkcionalnog govora i komunikacijskih sposobnosti, potiče samostalnost, samopouzdanje i poboljšava sliku o sebi” (Kukovec; 2023, 4). Glazba se koristi i u liječenju; pomaže pri porodu, nakon moždanog udara, u strahu ili stresu, psihozama i slično. Može se koristiti i u liječenju različitih trauma. “Terapija glazbom može uključivati sviranje instrumenata, pjevanje, ali i samo slušanje glazbe”(Urh; 2017, 27). “Terapija glazbom pomaže u socijalizaciji, razvoju emocionalne inteligencije, razvoju komunikacije” (Urh; 2017, 53).

“Glazba utječe na rad autonomnog živčanog sustava te da tako nastaju emocionalne, ali i hormonske promjene” (Meixner; 2018, 16). “Također, moguće promjene nisu samo psihičke jer autonomni sustav kontrolira i kardiovaskularni sustav pa tako glazba utječe na rad srca, ritam disanja i krvni tlak” (Meixner; 2018, 16). “Već se dugo zna da glazba može djelovati ljekovito na organizam” (Meixner; 2018, 16). “Različiti glazbeni žanrovi imaju različite učinke na pojedince i njihov proces učenja” (Kukovec; 2023, 3). Tako je već ranije spomenuto da lagana, klasična glazba ima opuštajuće djelovanje, smiruje i pomaže kod učenja dok nas rock glazba sigurno neće umiriti na isti način kao klasična.

2.1. GLAZBA I AUTIZAM

Autizam se najčešće definira kao najčešće se definira kao neurorazvojno stanje koje karakteriziraju teškoće u socijalnoj komunikaciji, odnosno interakciji te ograničeni i ponavljajući obrasci ponašanja, interesa i aktivnosti (SUZAH, [O autizmu – SUZAH \(autizam-suzah.hr\)](http://O%20autizmu%20-%20SUZAH%20(autizam-suzah.hr))). “Najčešće se javlja u najranijim fazama djetetova razvoja” (Urh; 2017, 14). “Glazboterapiju se uglavnom opisuje kao psihoterapijsku metodu, koja spaja slušanje glazbe, ples, pokret i sviranje te kroz kombinacije uvelike pomaže u rastu i razvoju čovjeka” (Urh; 2017, 24). “Osobe iz spektra autizma gotovo uvijek imaju poteškoća u komunikaciji” (Urh; 2017, 12). “Za djecu s autizmom bavljenje glazbom potiče razvoj govora” (Urh; 2017, 39). “Isto tako, glazba može poslužiti i kao sredstvo izražavanja misli i osjećaja jer osobe s ovim poremećajem, često teže uspjevaju izraziti kako se osjećaju i što misle” (Urh; 2017, 30). Glazba pomaže i u razvoju socijalnih vještina tako što uključuje suradnju s drugim ljudima te pomaže u integraciji putem koncerata, festivala i slično. “Također, ritam glazbe može pomoći u razvoju motoričkih sposobnosti osoba” (Urh; 2017, 36). “Korištenje glazboterapije u radu s djecom je veliki motivator, glazba pa tako i glazboterapija stvaraju zabavnu okolinu za dijete, stoga samim tim djecu čini sretnijima, mirnijima i zadovoljnijima” (Urh; 2017, 27). “Glazba je važna sastavnica čovjekova razvoja, a kroz interakciju s djecom i osobama s poteškoćama autističnog spektra uočena je važnost glazbe u njihovu životu” (Urh; 2017, 49). “Uočen je napredak u govoru, socijalnim vještinama, izražavanju emocija, koncentraciji i motoričkim radnjama” (Urh; 2017, 49).

GLAZBA I PREDRASUDE

Predrasude prema ljudima koji slušaju određene glazbene žanrove najčešće se temelje na stereotipima i generalizacijama.

3.1. HEAVY METAL I ROCK

Ljude koji slušaju ove žanrove često se smatra agresivnima, buntovnicima i antisocijalnima. Kada zamišljamo “rokere” najčešće ih zamislimo kao ljude u tamnoj odjeći, duge, neuredne kose, nalakiranih noktiju, često s nakitom, majicama s rokerskim natpisima i često u uskim, poderanim trapericama i slično. Tako, primjerice, u školi se može dogoditi da dijete koje nosi majicu s logom nekog metal benda bude etiketirano kao problematično, pa čak i ako za to nema nekog stvarnog razloga ili na poslu, gdje ljude koji izražavaju sklonosti prema metalu ili rocku smatraju manje ozbiljnima ili manje profesionalnima što može itekako utjecati na njihovu karijeru i napredak. Razlog tomu jesu “negativnosti koje se vežu uz heavy metal supkulturu, poput sotonizma, samoubojstva te pretjeranosti” te načini na koji članovi reagiraju, koji u krajnosti stvaraju “loš dojam i sve manju prihvaćenost u društvu” (Šimenić; 2023, 28).

3.2. HIP HOP I RAP

Slušatelje koji slušaju hip hop i rap glazbu, često se povezuje sa stereotipima o kriminalnom ponašanju i nasilju, a to može dovesti do marginalizacije te skupine. To može stvarati velike probleme pripadnicima ovih skupina jer može otežavati, primjerice ulazak na neka događanja poput koncerata ili utakmica gdje mogu biti sumnjiviji samo zbog svog izgleda. “Neki od modnih izražaja hip-hopa su široka odjeća, košarkaški dresovi i široke polo majice, no modni se izričaj tijekom godina i uslijed komercijalizacije rap glazbe mijenjao i gubio prvotno autentičan modni izričaj”(Velčić; 2022, 18). Dakle, ovaj glazbeni žanr najčešće je izražen kroz vanjski izgled slušatelja, čime se “podrazumijeva osobiti način izražavanja i stvaralaštva te se slobodno može reći da je dio opće kulture i općeg obrazovanja” (Bando; 2019, 53).

3.3. ELEKTRONIČKA GLAZBA

Ljubitelji elektroničke glazbe povezuje se s noćnim životom, partijanem i konzumiranjem droga. Tako, netko tko redovito posjećuje festivale elektroničke glazbe može biti percipiran kao neodgovoran ili narkoman, čak i ako on to radi samo iz zabave i samo jer voli tu vrstu glazbe. “Postoji i svojevrsna averzija prema suvremenoj glazbi, često zbog kompleksnosti, raznih proširenih tehnika, estetike itd.” (Komazin; 2023, 26). Također, elektronička glazba se razvila tek u posljednjih nekoliko godina. Zbog toga, često dolazi do nerazumijevanja između roditelja, odnosno starijih pripadnika društva, i mladih jer stariji ne mogu razumijeti elektroničku glazbu te se zbog svojih predrasuda brinu za svoju djecu jer tu vrstu glazbe povezuju s drogom i drugim opojnim sredstvima.

3.4. POP GLAZBA

Ljude koji vole pop glazbu najčešće se smatra površnim i neoriginalnim. To možemo vidjeti na primjeru fanova pjevačice Taylor Swift koji su godinama osuđivani i ismijavani zbog glazbe koju slušaju, a bez nekog posebnog razloga. Jedini razlog je to što ljudi imaju predrasude prema žanru pop glazbe da je običan i dosadan. Često se slušatelje pop glazbe smatra i manje kulturno obrazovanim jer se pop smatra više komercijalnim žanrom nego umjetnošću. Byrne navodi kako se “još uvijek puno toga stvara bez duše, ali rekao bih da se, barem u smislu čiste količine inovativnosti, puno toga više događa u pop-glazbi nego u bilo kojem drugom žanru” (Byrne; 2014, 304).

Postoji i podžanr pop muzike koji se zove Kpop. To je korejski pop; žanr koji je postao popularan u Europi zadnjih desetak godina. Najčešće su izvođači u grupama i osim na glas i pjesme, velik fokus je na teškim plesnim koreografijama. I uz ovaj žanr postoji mnogo predrasuda, pogotovo jer je noviji na našem području. Na prvom mjestu, ljudi ovdje teško prihvaćaju činjenicu da mladi danas slušaju “neke tamo” Koreance umjesto naše glazbe.” Mnogi mladi koji slušaju Kpop navode kako im je glazba promijenila stav o Južnoj Koreji” (Turk; 2023, 12). Također, ono što je zabrinjavajuće u vezi ovog žanra jest činjenica da se od izvođača jako puno očekuje i od strane njihovih nadređenih, ali i od publike. Vrlo je nezdrav taj odnos jer se od pjevača očekuje da su savršeni, da odlično pjevaju, plešu, da su mršavi i dobro izgledaju. “To često dovodi do raznih

poremećaja i problema, poput fetišizacije, ali i daje krive primjere i uzore mladoj publici” (Turk; 2023, 42).

3.5. KLASIČNA GLAZBA

Obožavatelje klasične glazbe često se smatra elitom ili snobovima. Događa se da na osobu koja voli klasičnu glazbu društvo gleda kao na umišljenu i uobraženu. S druge strane, među mlađim generacijama može doći do odbacivanja i ruganja onima koji slušaju klasičnu glazbu, a sve zbog nerazumijevanja prema tome da netko pored nove, moderne glazbe sluša onu, “dosadnu”, klasičnu. No, autor Čurla navodi reakcije roditelja na utjecaj klasične glazbe na djecu te tvrdi kako više od 70% roditelja primjećuje pozitivne utjecaje klasične glazbe na vlastitu djecu (Čurla; 2022, 17).

3.6. FOLK GLAZBA

Oni koji slušaju folk glazbu, posebno na Balkanu, označeni su često kao manje obrazovani i manje vrijedni. U novije vrijeme javljaju se i protesti raznih udruženja prema folk i turbofolk glazbi jer ju se smatra seksistički nastrojenom te se autore često optužuje za objektivizaciju žena, promoviranje alkohola, droge i drugih štetnih tvari. “Iako su navedeni stereotipi utvrđeni na američkom uzorku, čine valjan temelj pretpostavci o njihovu postojanju i u hrvatskom uzorku, pri čemu su, zbog kulturnih specifičnosti, moguća odstupanja od ranije navedenih rezultata” (Pavlović, Benaković; 2017, 408).

Sve ove predrasude, bez obzira na to što su često bez ikakve osnove, mogu itekako utjecati na osobni, ali i profesionalni život onih koji slušaju određeni žanr. Predrasude su svakako jedna od stvari protiv kojih se trebamo boriti kako bismo stvorili društvo bez izolacije pojedinaca, društvenu koheziju, razumijevanje, prihvaćanje itd. Sve te predrasude naglašavaju važnost većeg razumijevanja drugih i prihvaćanja različitih društvenih i kulturnih skupina te različitih glazbenih ukusa.

ZAKLJUČAK

Glazba je važan dio ljudskih života. Ona je moćan alat koji itekako utječe na razvoj čovjeka u različitim fazama života. Glazba igra veliku ulogu u emocionalnom, kognitivnom, socijalnom, ali i osobnom razvoju. Glazba pomaže ljudima da se povežu jedni s drugima, ali i sa samim sobom. Pomaže u prepoznavanju i razumijevanju vlastitih i tuđih emocija, razvijanju socijalnih vještina, kreiranju vlastitog identiteta i poboljšanju kognitivnih sposobnosti. U današnjem, sve složenijem svijetu, glazba je jako važna u osobnom razvoju pojedinca jer pomaže u prepoznavanju i izražavanju vlastitih emocija koje je ponekad teško izreći i osvijestiti bez ikakve pomoći. Dakle, važna je u svim fazama života, ali posebno u djetinjstvu i adolescenciji. Glazba koju tada slušamo, na neki nas način, obilježava za cijeli život. Tada gradimo sebe kao osobu, a glazba tu puno pomaže. Također, gradimo i svijest o sebi i emocionalnu inteligenciju i jako je važno koju glazbu ćemo tada slušati. No, glazba pomaže i u poboljšanju pamćenja, koncentracije i pažnje. Koliko je važna, govori i činjenica da se glazba koristi u liječenju i to ne samo stresa, anksioznosti, trauma i slično, nego i složenijih poremećaja i bolesti kao što su Alzheimerova bolest i poremećaji iz spektra autizma. Tako se razvila i terapija glazbom. Glazba je bitna i za kulturu. Slušajući domaću glazbu, osoba se može bolje povezati sa svojom domovinom, njenom poviješću i korijenima. S druge strane, kroz slušanje različite glazbe, osoba širi svoje znanje i kulturu te postaje upoznata i s drugim kulturama. Ne kaže se uzalud da je glazba univerzalni jezik. Zbog toga je važno, posebno u današnjem suvremenom društvu, u kojem se socijalni pritisak, ali i pritisak na mentalno zdravlje osobe, značajno povećao, razumijeti glazbu. Glazba pruža alate za razvoj emocionalno uravnoteženih, socijalno svjesnih i kognitivno sposobnih pojedinaca. Glazbu je važno razumjeti i kako bi se otklonile mnoge predrasude koje kao društvo imamo prema grupama ljudi koji slušaju neki žanr glazbe. Važno je shvatiti da svatko ima svoj ukus i da ne moramo svi biti isti te pustiti svakoga da izabere ono što misli da je najbolje za njega. Na kraju, čak je i Einstein rekao: “Da nisam fizičar, vjerojatno bih bio glazbenik. Često razmišljam u glazbi”.

POPIS KORIŠTENE LITERATURE

- (1) Bando, M. (2019.) *Urbana glazba*. Diplomski rad. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku.
- (2) Čurla, L. (2022.) *Klasična glazba kao sredstvo odgoja i obrazovanja djece rane i predškolske dobi*. Diplomski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
- (3) Hrvatska enciklopedija. [glazba - Hrvatska enciklopedija](#) (Zadnje pristupljeno: 2.8. 2024.)
- (4) Jurički, S. (2020.) *Utjecaj glazbe na emocionalni razvoj predškolskog djeteta*. Završni rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
- (5) Komazin, S. (2023.) *Hrvatska suvremena glazba iz perspektive izvođača udaraljkaša*. Diplomski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Muzička akademija.
- (6) Kovač, V. (2021.) *Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta*. Završni rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
- (7) Levitin, D. (2016.) *Mozak i muzika: Znanost o jednoj ljudskoj opsesiji*. Zagreb: Vuković & Runjić.
- (8) Meixner, J. (2018.) *Glazba kao lijek: Samoterapija zvucima koji liječe*. Sisak
- (9) Mohorović, T. (2016.) *Glazba kao medij društvene identifikacije među mladima*. Završni rad. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci.
- (10) MZSS. Neuroplastičnost mozga. [Znate li što je neuroplastičnost mozga? - MZSS.hr](#) (Zadnje pristupljeno: 3.8. 2024.)
- (11) Nikolić, L. (2018.) *Utjecaj glazbe na opći razvoj djeteta*. Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, vol. 159, no. 1 – 2., str 139-158.
- (12) Pavlović, T., et al. (2017.) 'The Relationship Between Musical Preferences, Personal Values and Personality Traits', Društvena istraživanja, 26(3), str. 405-427. <https://doi.org/10.5559/di.26.3.05>
- (13) Putar, D. (2016.) *Utjecaj glazbe na razvoj i plastičnost mozga*. Završni rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet.
- (14) Savez udruga za autizam Hrvatske. [SUZAH – Savez udruga za autizam \(autizam-suzah.hr\)](#) (Zadnje pristupljeno: 1.8. 2024.)

- (15) Turk, J. (2023.) *Korejska pop glazba kao odrednica kulturnog identiteta mladih*.
Diplomski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija.
- (16) Urh, L. (2017.) *Utjecaj glazbe na djecu s teškoćama autističnog spektra*. Završni rad. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli.
- (17) Velčić, S. (2022.) *Glazba i jezik*. Završni rad. Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet.
- (18) Vidović, M. (2019.) *Kognitivni i emocionalni razvoj u djetinjstvu*. Završni rad. Split: Sveučilište u Splitu.
- (19) Šimenić, F. (2023.) *Reprezentacija heavy metal supkulture na filmu i televiziji*.
Diplomski rad. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku.